

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neretrate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
I a s e r t e
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.
W. Augenthaler & Emmerich
L. Heineich Schalek. A. Op-
peikh Nachf. Anton Oppolik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger. Ekstein Bernat. Iuliu Le-
cpoid (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie
germond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifar și Invo-
lulă. — RECLAME pe pagina
5-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare
Abonamente pentru Anul LXXII
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 sar. ps. r.
Pentru România și Transilvania.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
cârgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 8.

Brașov, Luni-Marti 13 (26) Ianuarie

1909.

Evreii în Ungaria.

Prin anii nouzeci ai secolului trecut venise pe la noi corespondentul unui mare ziar englez cu numele Fitz-Gerald, ca să se informeze mai de aproape asupra stadiului, în care se află cestiunea naționalităților în Ungaria. După ce a traversat toată Ungaria, Transilvania, acest renumit publicist și politician a ajuns și în Brașov, unde a întâmpinat o primire călduroasă din partea Românilor. Cu aceasta ocaziune publicistul englez, întrebat fiind asupra impresiunilor ce le-a primit și a experiențelor ce le-a făcut în călătoria sa relativ la raporturile dintre popoarele Ungariei, etc. a răspuns scurt și cuprinzător: M'am convins că Jidovii sunt aceia, cari mai mult contribuie la înrăutățirea relațiilor între Maghiari și celelalte naționalități și cred că în momentul când poporul maghiar va fi deșteptat ca să cunoască, că jidovismul este care lucrează în modul cel mai rafinat ca să-l desbina și îndușmănească cu Românii, Slavii etc. conlocuitori; să cunoască că nu va putea să prospereze în mod solid și să trăiască în tihnă și liniște cu popoarele conlocuitoare decât numai dând mâna cu ele ca să se paralizeze toate uneltirile jidovismului, care, ca agent principal al învrăjbirilor, tinde a exploata cu atât mai bine și pe unii și pe alții.

Românii, zicea Fitz-Gerald, vor face cel mai bun lucru dacă vor scrie broșuri, foi volante pentru a le lăți în poporul maghiar arătându-i pericolul ce-l amenință din partea jidovismului și propovăduind ideea alianței popoarelor pentru combaterea lui. Așa se va putea lecui mai bine boala șovinismului exagerat și numai pe calea aceasta se va putea săvârși o sinceră apropiere între poporul maghiar și celelalte naționalități. — De aceste cuvinte ale publicistului englez — care era cunoscut în tot Orientul și care mai târziu a avut o moarte tragică, căzând victime unui atentat în A-ia mică — ne-am adus aminte

când am citit în ultimele aumere ale ziarului „Alkotmany“ un ciclu de articoli asupra „Budapest“-ei, în cari articoli se arată, că capitala ungară aproape copleșită de Jidovi nu numai prin înmulțire, ci și în privința materială și mai cu seamă prin stricarea moravurilor bune, și aceasta numai spre paguba națiunii maghiare și a „vechilor jidovi maghiari“. Aici foaia numită face o deosebire între Jidovii Budapestei, cum s'ar face în București deosebire între Jidovii vechi spanioli și Jidovii leșesti imigrați mai în urmă.

Sunt foarte interesante datele statistice, ce să aduc în amintitul ciclu de articoli. Nu putem să le urmărim aici, totuși credem a fi interesant să relevăm câteva. La 1869 trăiau în Budapesta 44890 de Evrei, iar la 1900, douăzeci de ani mai târziu numărul lor a crescut la 166,198, adică 23.6% din întreaga populațiune. Astăzi trec peste două sute de mii, și ce e mai semnificativ, Jidovii formează marea majoritate a clasei de mijloc din Budapesta; dintre comercianții capitalei cel puțin 80% sunt Jidovi. La primărie (magistrat) dintre 42 membrii sunt numai șase creștini. Dintre ziaristi sunt cel puțin 80% Jidovi. Sunt cam 1400 avocați și cum tot atâți medici în Budapesta, iar $\frac{2}{3}$ parte dintre aceștia sunt Jidovi. Datele statistice polițienești constată, că, prin crimele și delictele săvârșite de Jidovi, în anul 1907 s'a pricinuit o pagubă materială de peste 14 milioane coroane luându-se ca bază sumele anunțate la poliție. Numai prin falimente s'au pierdut aproape 4 milioane coroane, prin înșelăciuni peste 3 milioane, defraudări 2 milioane, furturi 2 milioane, etc.

E interesant să cunoaștem mai deaproape datele statistice ce le înșiră organul partidului popular maghiar. Spre a dovedi cum deja de un șir lung de ani încoace se înmulțesc Jidovii în Ungaria și îndeosebi în Budapesta venind din Rusia, Galiția și din România cu ghiotura ca într'un Canaan, care-i ocrotește și unde se simt tari și mari, nu ca în Rusia și

România unde puterea de stat îi ține în corda.

Da în Ungaria liberală azi numai Jidovii se simt bine și în largul lor. Nu-i mirare deci că doresc să vină cât mai mulți în aceasta țară unde au chiar un rol diriguitor.

Dacă este așa și așa trebuie să fie când o constată chiar o foaie guvernamentală, atonci putem să fim în adevăr curioși a cunoaște datele statistice despre înmulțirea și isprăvile elementului jidovesc în orașele și comunele rurale din provincie, ca să putem înțelege ce însemnează pentru Jidovi susținerea actualii stări de lucruri din țară atât de favorabilă pentru ei. Să înțelege mai ales de ce ei sunt cei mai mari partizani ai politicii șoviniste extreme, având de scop a nutri vrajba și dușmănia între elementul domnitor și naționalități, ce le dau puterea și influența de care se folosesc cu atâta lipsă de conștiință în interesul lor propriu.

În zadar va scrie însă „Alkotmany“ contra năvălei, ce o dă jidovismul din toate părțile spre paguba națiunii maghiare, pe câtă vreme clericali din partidul său vor sprijini sistemul dominant șovinist, care fără de Jidovi n'ar putea să dăinuiască nici 48 de oare.

Ale voastre dintru ale voastre!

Din dieta ungară. În dietă se continuă desbaterea reformei dărilor. Dep. Paul Șandor a rostit un mare discurs în contra proiectelor prezentând o soluțiune, prin care cere retragerea proiectelor și prezentarea unor proiecte nouă, cari se conțină o transformare în toate direcțiunile a sistemului de dare.

În ședința de Sâmbătă dep. Bozoky și-a motivat propunerea, ca dieta să invite comisiunea băncii să-și prezente raportul ei până la 1 Februarie n. Până atunci camera să intrerupă desbaterea. Aceasta cu atât mai vărtos, cu cât marea majoritate a țării pretinde banca independentă și prin urmare cestiunea nu mai poate fi amânată ci trebuie rezolvată. O criză va fi inevitabilă, deoarece miniștrii bat necontentit drumul Vienei, dar cu atât mai vărtos cestiunea trebuie rezolvată.

Propunerea lui Bozoki a fost respinsă.

Numai patru deputați au votat pentru. S'a continuat apoi desbaterea reformei dărilor.

În culoarele dietei Justh a declarat jurnaliștilor că e nemulțumit cu atitudinea presei maghiare în cestiunea băncii și le-a atras atențiunea asupra faptului, că pe când Ungurii sunt între ei certaji, presa austriacă combate pe maghiari cu puteri unite. În ce privește audiența sa la regele, Justh a declarat, că a fost invitat să se prezente Marți în audiență la Maj. Sa.

Culoarele camerei ungare oferă de când cu situațiunile critice iarăși puncte de atracțiune și de interes mai mare de cât îl oferă cel din sala ședințelor. În decursul ședinței de Sâmbătă s'a încins o viuă discuțiune între Andrassy cu ai săi și între președintele camerei Justh, încunjurat de grupul independent, care stărue pentru banca independentă. Kossuth și Andrassy, cei doi conducători ai partidului independent, au lipsit. Justh era aprins pentru ideile și vederile lui și a grupului său, și n'avea pe nimeni, care să-l mai calmeze. El vorbi foarte decis, zicând că, dacă nu vor reuși independenții, cari voesc bancă ungară separată, vor fidatori, întru cât au fost aleși deputați cu programul băncii independente, să-și depună toți mandatele. Contele Andrassy în sudoarea feții lui se căznea să dovedească, că de multe greutăți se opun realizării planului băncii de cartel. El s'a mai plâns contra independenților, cari au zădărnicit încercarea de a ajunge mai curând la o împăciuire militară, zicând că prin aceasta au comis o mare greșală tactică. În decursul convorbirilor să fi fost atacat de mai mulți independenți și contele Apponyi, care este învinuit, că în cestiunea băncii ar influența partidul independent în favorul unui compromis. S'au aflat câțiva, cari l'au luat în apărare pe Apponyi. În urma acestor hărțueli din culoare, se vorbește deja de inaugurarea unei nouă lupte naționale. Iată cum se apreciază situațiunea. De cumva guvernul neputând să realizeze cartelul de bancă, va fi silit să-și dea dimisiunea, se crede că Majestatea Sa va designa pe ministru-președinte viitor numai din sânul celor ce aderă la banca comună. Atunci Justh cu ai săi voesc să inaugureze o nouă luptă națională în cauza băncii. Astfel vor fi puse toate în rizic, și buna înțelegere între Coroană și națiune. O rezolvare pacinică se crede că e cu puțință numai într'un singur caz: dacă Francisc Kossuth va interveni în mod decisiv. Întrebarea este dacă Kossuth se va putea hotărâ la așa ceva!

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

De ale lui moș Barbă-Albă.

Despre Stanciu Bratului. — Comoara babei Bângăloae. — Casa Brăneană. — Vama Bratului. — Nunta.

(Urmare.)

Din aceasta în fund, era o ușă care ducea în celar (cămară). Celarul era numai de 1 $\frac{1}{2}$ metri lungime. Odaia dinainte era 5 pe 5 m., tinda 3 pe 5, odaia dinapoi 4 pe 3 $\frac{1}{2}$ metri. Ferestrite erau mici, câte 2 la o odaie, una cătră ogradă în liber, sau cătră uliță, care nu exista, alta cătră curte, de câte 40 cm. pe 40, pe din afară cu drugi de fier. Casa, după ce se încopcia și se acoperia cu șindilă, se împănă mai întâi cu pene de lemn de șerjă de 3 cm. lungi și 2 cm. late, care se băteau în bărele de brad pe dinăuntru și pre dinafară la depărtare una de alta de $\frac{1}{2}$ —1 ctm. Între aceste pene se arunca lut până se acopereau penele. După ce se usca și se creia puțin lutul, se da încă o spoială de lut și după aceea se văruia alb pe dinăuntru și din afară. Astfel

și făceau oamenii casele, care țineau până la 150 de ani și era totdeauna cald în ele. Din tindă să suia pe o scară în pod, care era de almiutrela închis cu scânduri. În dosul casei, coperișul în partea dinapoi era mai lung și acoperea un grajd în lungimea casei, unde se ținea iarna cu deosebire viței, oi și capre. În fața casei se zidea șura cu două grajduri și un plevieriu, care se afla în fundul grajdului și servia la ținerea plevei, unde îmblățiau bucate, sau a otavei. Casa și șura se legau laolaltă prin supolatră, care se construia din bărne, iar cătră curte din stalpi ce serveau la sprijinirea supolatrei. Supolatrea era de 3 metri de largă și se acoperia cu șindilă. Înălțimea supolatrei era 7—8 metri.

Casele acestea au aspectul unui castel, în care se închideau noaptea să fie păziți oamenii și vitele de invasiuni vrășmașe și de lupi.

Intocmirea dinăuntru a casei o următoarea: În odaia cea mare — un fel de salon — erau așezate: o ladă mare de Brașov, lada miresei, văpsită cu fel de fel de flori. Lada aceasta era totdeauna acoperită cu o procoviță frumoasă, nouă, lucrată în casă cu 3 culori. Altă laviță lângă

ea. În stânga era patul înalt de lemn, pe care se punea iarăși o procoviță și mai multe perini umplute cu lână, de trebuia să te sui în pat cu ajutorul unei lavițe, ce se afla lângă pat. Acest pat servia de paradă, căci nu se culca nimeni în el. O masă de brad albă pusă pe picioare încrucișate se afla în droapta. În unghiu casei de lângă masă era așezat un unghier în 3 unghiuri și servea de a pune în el lucruri mai mărunte, pahare, sticle și alte unelte mai fine. Deasupra lângă podeală sau tavan se afla un cuier de s'ânduri, văpsit, dealungul părului în care erau bătute cuie cu cârlig și avea un provaz făcut din un lat. Pe acest cuier se puneau telere de cositor și de lut albe văpsite cu culoare neagră. Întreg pârtelele odăiei din stânga era acoperit cu o zăvadă lucrată de femei în cele mai potrivite flori și culori, cari le compuneau și le făceau singure din deosebitele flori sălbatice pe cari le culegeau ele. La o zăvadă de acestea lungi de 4—5 m. și lată de 2 m. lucra o femeie 5—6 luni. Din lână cea mai frumoasă aleasă a oilor își torceau frilele trebuincioase, le răsuceau, le depănau în jurebii, le văpsiau în culorile de lipsă, le depănau, le puneau în războaiele lor primitive și începeau la țesut. Țesutul era

migălos, că țăsătoareile luau fir de fir și-l vârău cu mâna în urzală, după cum cerea figura ce voia să scoată și după cum erau colorile.

Tocmai atunci cu ocaziunea eșirei mele la fața locului în Moeciu de sus la baba Bângăloae, am avut norocul de am aflat în casa ei o femeie măiastră în țesut, lucrând la o astfel de zăvada sau covor. Am admirat măiestria și paciența acestei femei, voia bună, ce avea, făcând cele mai mocalite glume. Dându-mă în vorbă cu ea, scăpăra de vioiciune și drăcie. Am întrebat-o cum se chiamă deosebitele părți ale rășboiului. A început îndată a mi-le înșira: Tindeche, Malet, Sul, Vatale, Ițe, Scripăt, Zăvor etc. Pe pârtelele din dreapta, erau pârte re adecă sfinți cu fețe schimonosite și buzați, zugrăviți pe pânză groasă, de academici din Nicola, de lângă Gherla. Ei veneau cu fel de fel de paritare, le vindeau destul de scumpe și fericea pe mocancele noastre cu măiestrită (?) pictură pe sticlă. A lui Christos a Precestei și a sfântului marelui făcător de minuni Nicolae zugrăviți în culorile cele mai peștrite, cu cele mai schimonosite mutre. Aceste icoane le puneau în fruntea casei acățate de cuieri. Pe prăjina din stânga acățată de grinzi

O nouă „opozitie națională“.

Vorbind despre noua »opozitie națională«, care se pregătește în Ungaria față de Austria în chestiunea băncii, »Posti Hir-lap« apreciază în modul următor situația:

»Opoziția, în fruntea căreia stă președintele camerei Justh, poate într-o măsură să ajute, că se va purta un limbaj mai energic față de Austria. Și dacă ar succeda să facem să creadă Austria, că în dosul acestui limbaj puternic zace într-adevăr și o mare putere, cine știe, poate să ajungem ceva. Aceea însă n-o credem, că coroana sau cercurile austriace s'ar putea speria așa strașnic de noi și de amenințările noastre, că vom face opoziție națională.

»Istoria ne și dă exemple instructive despre timpul când ne-a succedat nouă opoziția națională. Atunci, când Austria în urma împrejurărilor externe a ajuns într-o poziție critică. Până la anul 1867 coroana și Austria nu s'au înțeles cu noi, până când n'au constrâns-o la aceasta eșecurile externe. Cu câteva săptămâni înainte, când monarhia noastră a fost amenințată de un mare război, situația a fost de atare, că coroana și Austria au avut lipsă de Maghiari. Acum însă s'a făcut pe banii noștri pace cu Turcii, perspectiva unui război a dispărut, necesitatea îndreptățită de-a urca contingentul de recruți nu mai există, prin urmare nu mai e nevoie de nici o prietinie mai deosebită a noastră. Prin urmare Austria, în frunte cu împăratul ei, va vorbi cu noi acum cu mult mai ușor și eventual nici nu-și va mai bate mult capul cu opoziția noastră națională.

Tratatul comercial cu România. Vineri s'a întrunit în București consiliul de miniștri. S'a discutat asupra negocierilor ce se urmează deocamdată pe cale diplomatică pentru reînnoirea convenției comerciale cu Austro-Ungaria. Comisiunile română și austro-ungară se vor întruni numai după terminarea negocierilor diplomatice.

Ministrul de externe englez despre acordul austro-turc. Sir E. Grey, ministrul afacerilor străine, vorbind la Goldstream, în Scoția, s'a declarat satisfăcut de acordul austro-turc. Putem afirma, a zis Grey, că carul a devenit senin, și putem spera că exemplul de împăcire dat de către Austria și Turcia va fi folositor pentru aplanarea altor controverse. Acordul austro-turc va ameliora enorm șansele succesului conferinței.

După ce a declarat de nedrept reproșul de rea creștere făcut în Austria Englezilor, d. Grey a adăugat: ași dori nu numai să văd evitat războiul între Puteri, dar și să văd creșterea încrederea între Puteri, mijlocind explicațiunile ce vor fi date reciproc și interveniri diplomatice pentru a tranșa dificultățile situației actuale din Orient.

Din acest punct de vedere rezultatul obținut până aci este favorabil și a fost obținut grație colaborării Franței dornică de pace, a Rusiei și Angliei; să sperăm că această încredere reciprocă se va manifesta în viitor în mod egal.

Cestiunea anexării în camera munte-negrii. Prim-ministrul munte-negrean Tomonovici răspunzând unei interpelațiuni

privitoare la cestiunea anexării, a declarat că principatul Montenegro nu se va învoinici-odată la anexare și nu va admite o altă soluțiune a cestiunii, decât reunirea Bosniei și Herțegovinei cu statele sârbești sau autonomia lor deplină. Dacă conținența balcanică nu va implini dorințele noastre, atunci, a zis ministrul, nu ne rămâne decât speranța în noi și în Sârbii din regat și din celelalte țări. Scupștina a aprobat unanim declarațiunile prim-ministrului.

Fondurile culturale și de binefacere.

Dintr'un articol al »Rev. Economice« în care se ocupă cu distribuirea cuotei pentru scopuri culturale și de binefacere din partea băncilor române, reproducem următoarea parte:

»Inainte de toate vedem că un număr foarte neînsemnat de bănci au înființat câte un fond de binefacere sau cultural propriu. În fruntea tuturor stă în această privință »Casa de păstrare« din Săliște, care la sfârșitul anului 1907 avea un fond de binefacere în suma de Cor. 54.304-69 și un fond al înființării spital public din Săliște în suma de Cor. 32.749-74

În locul al doilea stă »Albina« cu Fondul pentru înființarea unui internat de băieți în Sibiu, în suma de peste Cor. 40.000.

Mai găsim »Aurora« din Năsăud cu un fond de binefacere de aproape Cor. 14.000. »Oraviciana« cu peste Cor. 10.000, altele apoi, puține ce e drept, cu fonduri sub Cor. 10.000, unele numai cu fonduri de sute și chiar zeci de coroane; iar o parte foarte considerabilă lipsite cu totul de astfel de fonduri. Totalitatea fondurilor culturale și de binefacere la finea anului 1907 făcea Cor. 141.269.

Între băncile noastre, chiar și o parte din cele mai puternice sunt lipsite de astfel de fonduri d. ex.: »Victoria«, »Timișana«, »Silvania«, »Ardeleana«, »Bihoreană«, etc.

Și nu poate zice nimeni că aceste bănci nu și-au făcut și nu-și fac și în privința distribuiri cuotei culturale și de binefacere datoria pe deplin.

Ele și, după ele, celelalte bănci, cari au fonduri culturale și de binefacere mai mari sau mai mici, cum și cele cari n'au astfel de fonduri, toate au distribuit an de an ajutoare considerabile, fiecare în măsura mijloacelor de cari au dispus.

Iată scopurile culturale și de binefacere, pentru cari băncile noastre au adus jertfe.

STIRILE ZILEI.

— 12 Ianuarie v.

Adunarea generală a societății comercianților români din loc — Brașov — se va ținea Duminică în 18 31 Ianuarie 1909 în cancelaria a secretarului societății, a d-lui avocat Ioan Lengeru, la 3 oare p. m. — Invităm pe toți domnii membrii și pe această cale. — I. Sabadeanu president.

Academia română a luat dispoziția să dăruiască tuturor liceelor și școlilor secundare din România publicațiunile ei spre a putea fi folosite de profesorii, elevilor și publicului cetitor.

era o întreagă expoziție de ștergere de borangic țesute cu cele mai admirabile flori, de ștergere de firicel subțire de in și bumbac, de ștergere de fire, care serveau de basmale, de fote de mătase țurcești și fote așa numite vinete cu roșu și alb, de cojoace și cojocele, zechi etc. Asta era mobilierul salonului în care de obicei lipsea soba. Mobilierul odăii dinapoi consta din un pat de scânduri scund, însă mare, în care se culcau bărbatul, femeia și 3—5 copii mai mici la picioare, o meschioară rotundă scundă pe 3 picioare, 3—4 scăunele rotunde de scândură tot în 3 picioare și scunde. Cuptorul de cărămidă sau căhăli cuprindea a 4-a parte din casă, era deschis așa că puteau să și doarmă pe vatră doi copii cu picioarele către focul, care iarna nu se stânge niciodată.

În celariu cu un singur geam mic de sticlă, de nu încăpea nici un copil, țineau Brănenii proviziunile lor. Aici se aflau 10—20 de burdufi mari de brânză, 5—6 saci de cucuruz și mălaiu, slănină, cantități mari de lână, mițe, șteanduri de lapte gros, ș. a. Pe la 1834 Austria a mutat pajera împărătească, care era în Branul de jos, sub castel, cu vre-o 12 kilometri mai sus, — de aceea îi zice și azi vamei de sus: »La Pajera« — anexând cele 7

comune ale Branului de sus. Se spune, că protopopul Brașovului și episcopul de mai târziu al Caransebeșului, Ioan Popasu, a fost cel care a jucat rolul de căpetenie în comisiunea trimisă la Bran, constatătoare din un general, vre-o câțiva oficeri, inspectorul jurisdicțiunii din Brașov, — și care prin o vorbire frumoasă, ce o a ținut locuitorilor revoltaiți, i-au mulțumit pe aceștia, sub cuvânt, ca mutarea graniței ar fi un lucru numai provizorie și priincios pentru ei, ne mai fiind supuși la contumație, etc., și așa s'a învoințat la anexarea acestor comune, care mai înainte formau un teritoriu neutru, aparținător mai mult României ca Ardealului, deși gravitau spre Brașov. Vama de dinjos de Bran, de lângă castel, era provăzută cu contumație. Brănenii din comunele de sus când treceau la o comună de din jos de Bran sau la Brașov erau supuși la contumație, adică trebuiau să rămână în Bran 1—2 zile în observație, iar marfa ce o aduceau la Brașov trebuia mai întâiu afumată. În timpuri de ciumă contumația ținea 10—12 zile. În timpul contumației nu le era iertat a comunica cu oamenii de din jos de Bran, și tot așa pățiau și cei de din jos, când veniau din România sau și numai din comunele de din sus de Bran.

Pentru Muzeul Asociațiunii. Și-au mai răscumpărat *felicitările de Anul-nou* în favorul Muzeului Asociațiunii următorii domni și doamne, cărora le exprimăm mulțămia comitetului central: Dr. Vasile Pahone advocat Bistrița 10 cor. Dr. Stănilă jude cercual Karczag 4 cor., Iuliu Albini și soția din Zlatna 4 cor., Aurelia German m. Dan Mociu 5 cor., Teofil Dragomir proprietar Lupoaia 4 cor., I. Doboreanu paroh Corbu 3 cor., Simeon Pasca Sălcia de jos 3 cor., I. Pasca, paroh Geaca 2 cor., Aurel I. Nicolescu Tulcheș 2 cor. Suma cor. 37 Lista precedentă cor. 469-50 Total cor. 506-50. Sibiu 22 Ianuarie 1909. Presidiul Asoc. Iosif Sterca Șulțiu.

Schimbarea direcțiunii la școala de economie casnică din Sibiu. Ni-se scrie: Duminică trecută a fost la școala de economie casnică din Sibiu, examenul d-rei Tulia Bogdan, fosta ajutoare a conducătoarei de până acuma, d-na Iulia Dăncășiu pe care de aci înainte o va înlocui. Examenul s'a ținut în fața comitetului Reun. fem. rom. din Sibiu — careia îi aparține școala — și a reușit de minune. Comitetul s'a putut încredința, că d-ra Bogdan va și să conducă și să instruiască elevele ce i-se vor încredința. Cu acest prilej s'au expus și tot felul de lucruri de mână, haine, rufe cusute de el-ve. D-na Iulia Dăncășiu, care a condus școala timp de 2 ani cu un neîntrecut zel și conștientiositate, căsătorindu-se cu d-l Alexandru Vincentiu, arhitect Craiova, România, părăsește școala lăsând cele mai vii regrete printre elevele și camaradele sale și cele mai frumoase impresii în sânul comitetului Reuniunii, care a felicitat-o călduros. Locul d-rei Bogdan, ca ajutoare a conducătoarei îl va ocupa d-ra Silvia Jurca, absolventă a unei școale de lucru manual și de croiu. — Z.

Aprobare de statute. Ministrul de interne a aprobat statutele reuniunii de »Ski« din Brașov.

»Reuniunea de cetire și cântări« din Sangeorgiu-român invită la reprezentația teatrală cu concert urmată de petrecere cu joc, care se va aranja Duminică la 31 Ianuarie st. n. 1909 în sala hotelului dela scaldă »Hebe.«

Concurs. Pentru conferirea a 16 locuri libere la »masa studenților academici din Cluj«, sunt de a se înainta petițiile până la 29 Ianuarie 1909, la adresa institutului »Economul«, din Cluj. Petițiunile au să fie instruite cu următoarele acte: 1) indice sau atestat de maturitate, 2) atestat despre starea materială proprie și a părinților, precum și despre numărul membrilor familiei, 3) declarațiune, dacă au vre-un stipendiu sau nu. Beneficiații din semestrul I. al anului școlastic curent vor avea preferință încât vor dovedi sporul în studii. — Direcțiunea »Economului«.

Dela oficial de dare orășenesc primim spre publicare următorul comunicat: În senzul §§-lor 7 și 8 ai ordinațiunii ministrului de agricultură Nr. 14100—905 pres. se aduce la cunoștința publică că consemnările despre prescrierea sumelor, ce au să le plătească stăpânii pentru serviciilor lor aplicați la economia rurală — în senzul §-lui 8 al art. de lege XVI din 1900 — se află depusă începând dela 27 Ian. a. c. și de aci înainte timp de 8 zile în localul percepătorului orășenesc. Aci oricine poate examina prescrierile consemnate și în termen de 15 zile socotite dela trecerea celor 8 zile menționate mai sus poate lua recurs atât în interesul său pro-

priu cât și în interesul altora. Recursele sunt a se presenta la percepătorul orășenesc.

Mine inundate. »Agenția Reuters« vestește din Iohannesburg (Transvaal) că în urma ploilor dăinuitoare din zilele trecute, mai multe zăgazuri au fost distruse lângă puțurile din mina Witvaerts Rand, astfel că mai multe puțuri din aceste mine de aur au fost inundate: zeco lucrători albi și 150 indieni au fost inecați.

Fomeata în Herțegovina. »Ruskoje Slovo« adă din Mustar că în toată Herțegovina băntue o foamete teribilă. La Mustar au sosit delegați din provincie pentru a cere autorităților pâne. Autoritățile ar fi răspuns că se va împărți pâne, dacă capii comunelor vor declara că se vor asocia la anexare. Țăranii au respins această propunere.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri:

Cu lista de colectă Nr. 291 (colectant: Traian Bogoi cl. IV gimn.) dela d-nii Dimitrie Maci 3 cor., Dr. Aurel Cioban 5 cor., George N. Roșu 1 cor., Ioan Becicherean 1 cor., Dr. Marta 5 cor., Dr. Mitsis 5 cor., Antonus Moldovan 1 cor., Vasile Bogoi 2 cor., Emilia Bogoi 1 cor., Petru Suci 1 cor., Discul bisericesc din ziua sfântului Botez circulat între credincioși 4 cor. 36 b., Valeriu Males 3 cor., Ioan Lăpădat 1 cor. Iosif Reisenberger 1 cor. Cu totul 34 cor. 36 bani.

Cu lista de colectă Nr. 92 (colectant: Victor Popoviciu cl. VII gimn.) dela d-nii: Nicolae Roman, preot Romoșel 1 cor., Vasilie Păltinean, preot Rapotul-mare 1 cor., Ioan Moța, preot Orăștie 2 cor., Dr. Romulus Boca, adv. Orăștie 2 cor., Ioan Armean, preot Homorod 1 cor., Iosif Indreș, proprietar Băcăinți 5 cor., Dr. Romul Dobo medic Orăștie 2 cor., Vasile Domșa proptopr. Orăștie 3 cor., Dr. Ioan Margita adv. Geoagiu 10 cor., Ioan David, cand. deadv. Geoagiu 2 cor., Adam Roșu, casar Geoagiu 2 cor. (ca rescumpărare a felicitărilor de anul nou) Luca Botean, preot Geoagiu 1 cor., Nic. Botean, inv. Geoagiu 1 cor., Gavril Todica, compt. Geoagiu 2 cor. (ca rescumpărare a felicitărilor de anul nou), Ioan Popovici Gelmur 2 cor. (ca rescumpărare a felicitărilor de anul nou), Ioan Popovici Gelmur 5 cor., Chirilă Căzan, econom Gelmur 1 cor., Nicolae Cismaș, primar Gelmur 1 cor. Cu totul 44 cor.

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

Vitejia unui chirurg. Bazy, un chirurg tânăr, fiul chirurgului vestit cu acelaș nume, a căpătat legiunea de onoare pentru vitejie. Ajuta pe d-rul primar la o operație, când niște puroii primejdios țâșnind din rana bolnavului, i-a intrat lui Bazy în ochiu. Trebuia să-și spele și desinfecțeze pe dată ochiul, dar dacă părăsea pe bolnavul operat, murea acesta. Bazy și-a făcut datoria până la capăt și pe urmă s'a desinfecțat; dar peste câteva zile a trebuit să i scoată ochiul. Președintele Republicii aflând acest fapt de vitejie a decorat pe Bazy cu legiunea de onoare, căci e tot atâta vitejie a-și face datoria într'un spital ca și pe câmpul de război.

Un cutremur catastrofal. Aparatele seismografice din Viena au semnalat Sâmbătă dimineața un puternic cutremur de pământ la o depărtare de 3500 kilometri.

Pe cei osândiți la contumație îi afumau dimineața și sara în dormitoare, ce erau clădite spre scopul acesta. Măncările se dedeau celor contumațați prin două rânduri de grădele, și numai prin grădelele acestea puteau vorbi unii cu alții. Mărfurile lor destinate pentru Brașov asemenea se afumau.

În locul finanțelor de astăzi, făceau acest serviciu grănițeri din Tohanul vechiu, din Țânțari și din Săcuime. Un șir de corjoane, așezate pe marginile grăniței, prin pădure, erau clădite din bărne de brad, și serveau păzitorilor de grănițe de adăpost. Câte 3—4 grănițeri în fiecare casarmă, aveau timp să doarmă și să facă cenuse din lemnele de fag, pe care o vindeau cu prețuri bune, la săpunarii din Brașov. Din când în când cercetau cunoscuții și cunoscutele din satele din apropiere, sau făceau nouă cunoștințe. Ei aveau a păzi ca să nu treacă grănița cineva nici încolo nici încoace, și aveau să păzească câte 3 luni, apoi se schimbau prin alții. Preșugul acesta îl promova liberalitatea sătenilor, ținându-i cu de-ale mâncării, de care bieții grănițeri aveau mare lipsă, că trăiau cu ce își aduceau dela casa lor.

Era interesant, cum treceau Brănenii

mai cu seamă în vreme de ciumă sau coleră, unii la alții, la nunte sau la căsătorii, ce se incheiau între un mire din comunele de sus și între o mireasă din comunele de jos, sau invers. Pe vremea aceea ținea o nuntă câte 5—6 zile. Dupăce părinții mirelui și a miresei sau în lipsa acestora, cei mai de aproape, se târguiau și se ajungeau în privința zestrei, și a timpului, fără știrca celor interesați, feciorul și fata cu părinții lor aveau să se întâlnească într-o seară în casa popii, unde aveau să se vadă și să se logodească. Fata în vestminte de sărbătoare venea totdeauna c'un buchet mare de flori împănate cu cetină, pe care îl ținea cu mâna dreaptă la nas, iar în mâna stângă ținea o ploscă cu rachiu îndulcit cu miere. Ginerile era pieptănat, ras, cu pletele lui lungi, pe spate, cu șorpariu nou roșu cu zăngănale, cu teaca cu cuțite și furculiță, cu un cuvânt părea că e tras prin inel, mai cu seamă brunet, sănătos, pieptos și bine făcut, se vedea că atunci a sosit dela oile sale din munții Buceilor, și el avea o ploscă nouă mai mare ca a miresei în mână, plină tot cu rachiu cu miere.

(Va urma.)

Dacă acest cutremur s'a întâmplat într'un tînat locuit, atunci a fost catastrofal.

Vioara lui Paganini. De curând s'a vorbit iarăși mult prin ziarurile și revistele străine despre marele virtuos al violii și al compozitorului Paganini, cu prilejul dării unui concert în Genua, patria violonistului, de către virtuosul Bionislaw Huberman. Huberman a dat concertul executând pe vioara lui Paganini un program întreg, uimind auditorul. Nu în această stă însă ciudățenia. Vioara marelui virtuos, când a fost scoasă din muzeu, unde e depusă de 75 de ani, consiliul comunal al orașului Genua, cu primarul în frunte era de față și a încheiat un act în regulă, la ridicarea prețiosului instrument. Vioara a fost apoi pusă în cutia lui Paganini și cutia înfășurată în tricolorul național, a fost dusă cu un adevărat ceremonial până la sala teatrului cu o escortă militară. În timpul concertului vioara sta în loja primarului, care o trimitea la Huberman, înaintea executării fiecărei bucăți, prin doi funcționari ai consiliului, cari luau vioara din mână lui Huberman și o aduceau în loja primarului la sfârșitul fiecărei bucăți. Aceste plimbări ale violii dela loje pe scenă și înapoi, erau înregistrate de doi consilieri într'un act special, pe care la sfârșit l'a semnat primarul. Iar după concert vioara a fost dusă cu același ceremonial, cu aceeași escortă militară, până la muzeu, unde a fost depusă în prezența primarului și consiliului comunal încheindu-se un al treilea act.

Rectificare. În foiletonul din numărul trecut »De-ale lui moș Barbă Albă« s'a publicat în mod greșit o parte din textul foiletonului în nota de pe pagina 2 col. I (Gura Socrei*). Textul din rândul al patrulea a notei începând cu cuvintele »care duce la vama...« are să urmeze ca text în foileton după pasagiul de pe coloana 2, pag. 2, care se termină cu cuvintele »... începe a se urca pe un romantic pisc...«

S'a găsit o vijlă. Informațiuni mai de aproape la Nicolae Loga Str. Variște/a Nr. 18.

Cluj, 21 Ianuarie 1908.

Pentru instruirea adulților analfabeți. Acțiunea întemeierii cursurilor de adulți, a fost întâmpinată cu însufletire și zel datorit unei cauze așa de mari, și din partea despărțământului nostru Cluj — care are deja 4 premii de câte 50 cor. Premiul ultim e câștigat de comitet prin un apel lansat în ajunul anului nou 1909 în mijlocul inteligenței din Cluj cu scopul de a-și rescumpăra obicinutele felicitări de anul nou în favorul înmulțirii premiilor pentru cei mai zelosi învățători de pe teritoriul desp. nostru în instruirea adulților în taina scrisului și cetitului.

La acest apel au binevoit a răspunde următorii stim. d-ni:

Dr. Amos Frâncu, adv. director de bancă, Vasiliu Hossu, jude de tablă, Vasiliu Ranta, jude de trib. în pens., Dr. Ștefan Morar, avocat, Eug. Pop Păcurariu, preot, direct. desp., Gavril Karșai, proprietar, Dr. Alexandru Vajda-Voevod, deputat diet., Vasiliu Almășan, avocat, Dr. Victor Poruțiu, avocat câte 3 cor. Anton Mandea, secretar la »Transylvania«, Vasile Pop, cassar »Economul«, Iosif Orga, secretar »Economul«, Vas. Indre, avocat, Ioan Bères, of. la senat, oraș., Tului Roșescu, protopresbiter, Dr. Iuliu Pordea, avocat, Valer Neamtu, locot. auditor, Dr. Valer Muste, medic, Petru P. Barițiu, tipograf câte 2 cor.

Leontin Pușcariu, șef-comptabil »Vatra«, Mihail Radu, croitor, Onisifor Beju, Teodor Târziu, frizer, Victor Hătegan, of. la posta centr., N. N. Traian Roman, of. »Economul«, I. Vlad, comerciant, I. Ilie, comerciant, Ladislau Papp, asesor la sedria orfan. pens., Iosif Ciople, of. la comitat, Dr. Andrei Macaveiu, cand. de adv., Traian Păcuțiu, inginer, I. Pap câte 1 cor., total: 61 cor.

Primească și pe aceasta cale adânc simțita recunoștință și profunda mulțumită a Comitetului Despărțământului Cluj al »Asociațiunii«.

Lista stă deschisă!

Eugen Pop Păcurariu, Antoniu Mandea director. cassar.

O călătorie preste Semmering.

Do prof. Dr. Valeriu Seni.

(Urmare).

Starea aceasta a durat veacuri întregi și numai trebuințele comerciale în-

multe ale vremilor mai nouă i-au putut pune capăt, Sosise chiar secolul al XVIII-lea și tot lăse încă o legătură corăspunzătoare între valea Dunării, pe unde din timpuri străvechi se desfășura un comerț intensiv și între Marea Adriatică, de unde se deschide circulație liberă spre toate continentele. Sub presiunea trebuințelor acestora, cari se impuneau în mod irezistibil, s'a construit șoseaua isprăvită la anul 1728. Pe aceasta puteau să circuleze și trăsuri sau cară de povară. Menirea ei ne-o vesteste columna înaltă de piatră, care stă și azi ridicată lângă otelul Erzherzog Iohann din Semmering: »Aditus ad Maris Adriatici litora« sau românește: cale spre țărmurile Mării Adriatice. Direcția șoselei însă nu a fost hotărâtă în mod prea norocos, căci multele suiri și coborări făceau calea de tot obositoare. De aceea la 1840 regimul austriac s'a văzut silit să construiască altă șosea. Aceasta e întrebuintă și astăzi și trece în serpuiri uriașe, dar cu o înălțare de tot lină prin văile, cari se deschid în sudostul pasului.

Tocmai în vreme ce se edifica șoseaua aceasta, lumea era preocupată de noua invențiune a englezului Stephenson, care a înlesnit comunicația și între despărțările cele mai mari. Se ivi idea de a împreuna Viena cu Marea Adriatică respective cu Triestul prin o linie ferată. Dacă voiau ca aceasta să fie condusă la poalele munților pe un teritoriu plan și edificarea ei să fie împreună cu greutate și cheltueli mai puțin, trebuia să strătaie teritoriul ungar. Motive politice însă au îndemnat regimul austriac să respingă toate planurile de felul acesta și s'a hotărât conducerea ei pe teritoriul austriac, ca trecând peste Semmering să împreune și centre industriale atât de importante cum este Bruck lângă Mura, Peggau s. a.

Multe erau însă greutățile, cari trebuiau învinse până să se ajungă la realizarea acestei idei. Pedeca de căpetenie o constituiau înălțimile cele mari, cari se ridică dintr'odată ca nește păreți uriași. S'au făcut proiecte ca în locurile acestora trenul să fie tras cu ajutorul unor funii de mașini așezate pe vârful înălțimilor. Dar rezultatele la care au ajuns în alte părți cu întocmirea de natura aceasta nu au satisfăcut așteptările nimănu. Apoi linia trebuia să înainteze în formă spirală, încolăcindu-se pe lângă coastele dealurilor și în locurile acestea cea mai mică greșală în construcție putea să facă, ca transporturi întregi să derailoze și să se rostogolească dela înălțimi înspăimântătoare.

Problema aceasta dificilă a rezolvat-o inginerul Ghega prin proiectul său, care a fost acceptat și de cercurile oficiale. Lucrul s'a început îndată după încetarea turburărilor dela 1848, căci era și o binefacere pentru multele familii ajunse nenorocite în decursul acestora. Elifierea pasului dela Mürzzuschlag până la Gloggnitz a putut fi isprăvită numai în anul 1854, deși în tot timpul acesta erau ocupați cam 16 mii de lucrători. Cheltuelile, deși are o lungime numai de 55 de kilometri, s'au urcat la suma de 23 milioane florini. Dar în sfârșit iscusința omenească a mai cucrit un nou teritoriu, a învins nouă puteri ale naturii, cari până atunci se împotriveaua sforțărilor ei. E destul să amintim, că aceasta a fost prima încercare de a conduce linia ferată pe înălțimile Alpilor și ușor ne vom putea închipui greutățile, cari se iveau la tot pasul. Pe baza experiențelor adunate aici a stabilit tehnica modernă o mulțime din înfrumășările sale referitoare la construirea liniilor ferate pezișe, a tunelelor și a viaductelor. Lipsa acelor au trebuit să o pătească cu viața zeci de lucrători, cari s'au nefeicit în decursul grelei munci și astăzi zac îngropați în cimiteriul comunei Klamn. Ca răscumpărare pentru atâtea vieți omenești, generațiunea de astăzi poate să urce în un cupeu comod și piscul Matterhorn al Alpilor elvețieni, înalt de 4500 m. O altă necesitate a fost să se construiască locomotive potrivite pentru liniile terate de munte. Tot aici au fost probate și aceste.

(Va urma.)

Varietăți.

Revista franceză »La Nature«, în numărul său dela 2 Ianuarie, ne dă nădejdea că vom putea avea odată telefoane fără telefoniste. »Pentru-că nu e om de afaceri prin centrele mari care, citind sau auzind rostind-se cuvântul telefonistă, să nu se gândească la întreg amarul ce zilnic îl îndură din partea acestei categorii de funcționărese. Și în adevăr, s'a văzut că toate aceste domnișoare sunt foarte nervease; poate că această calitate a nervozității e condiția principală pentru a fi

telefonistă, sau poate o domnișoară devine nervoasă după-ce ani de arândul a trebuit să închidă și să deschidă liniile pentru abonați. Dar abonații sunt îndărăți întotdeauna împotriva telefonistelor, fiind-că acestea, întotdeauna când le dă mâna, pur și simplu închid linia — și o deschid apoi cu atâtea greutate! Ia să nu te rogi odată frumos... Dar mântuirea ne vine apoi din Franța! La Lion se fac acum experiențe cu o baterie telefonică automată care, cu alte cuvinte, n'are nevoie de mâna omenească. Aparatul este foarte ingenios și tot atât de complicat mecanismul. Funcționarea însă este foarte simplă pentru abonați cari, schimbând mai multe butoane, pot avea numărul pe care îl voiesc. Aparatul singur arată dacă numărul dorit e liber sau ocupat. Pentru ca linia să fie deschisă, mai trebuie să se verse, tot în aparat, taxa trebuitoare pentru conversație.

Și totuși, ca și în stabilimentele industriale, unde mașinile înlocuiesc brațele, din birourile telefonice va trebui odată să fie îndepărtate atâtea domnișoare, cărora așa de rar li-se oferă prilejul de a-și câștiga mijloacele de existență și poate tot așa de rar patința de a fi soții... M.

Cele 10 porunci ale frumșetii. Cântăreața de operă Lina Cavalieri, care e renumită ca una dintre cele mai frumoase femei din lumea întreagă, a spus unui reporter american, care a rugat-o să-i spună secretele frumșetii sale, că ea și-a formulat 10 porunci ale frumșetii, pe cari le urmează cu cea mai mare strictețe.

1. Dacă oglinda îți spune că nu areți așa cum ar trebui să fi, recrează-te prin un somn mai îndelungat. 2. Pentru-ca să ai un păr frumos, spală-l odată la săptămână în apă moale. 3. Pentru-ca să ai totdeauna o gură frumoasă, masează-ți în fie-care zi de mai multe ori liniile dela nas până la buze cu degetele mici. 4. Pentru-ca să pari totdeauna tânără, masează-ți în fie-care zi obraji. 5. Pentru-ca să poți avea un nas frumos, trebuie să-l masezi în fie-care zi încetinel. 6. Dacă, implinind 30 de ani, nasul capătă o roșeață, cari îți arată că nu mai ești chiar tinerică, trebuie să depărtezi această roșeață cu comprese căldute. 7. Dacă ochii îți se obosesc, spală în fie-care zi pleoapele și pielea din jurul ochilor cu apă cât se poate mai caldă. 8. Dacă vrei să ai ochi limpezi și frumoși, spală-i în fie-care zi cu apă de roze. 9. Dacă vrei să delături bărbia dublă, care stă așa de rău la femei, trebuie să-ți aranjezi astfel așternutul, ca în somn capul să stea mai jos decât trupul. 10. Spală-ți fața în fie-care zi de 6 ori cu apă ferbinte și o să ai totdeauna o față tânără și frumoasă.

Cărți noi.

În institutul de arte grafice »Minerva« au apărut următoarele cărți frumoase:

Ludovic Daus, »Iluzii« roman 1.50 cor.

Ion Bărsănel: »Dor pastiu«. C. 1-50

N. Dunăreanu. »Ra-plată« (novele). Preț. 1 cor. 1.50.

I. L. Caragiale. »Momente. Schițe. Amintiri«. Preț. or. 2.—.

Adina Gr. Olănescu. »Găgetări«. Preț. 1 cor. 1.50.

Guy de Maupassant. »O viață« (umilol adevăr) tradusere d' Em. Gârleanu Preț. 1 cor. 2.—.

Cor. Moldovan. »Cântarea cântărilor«. Preț. 1 cor. 1.—.

Caton Theodorian: »Sângele Solovenilor«. C. 1-50.

C. Sandu-Aldea: »Sfaturile unui plugar luminat«, cartușica I-a. 50 bani.

Al. Casaban: »Chipuri și suflute« Cor. 1.50.

Maria Baiulescu. »Extaz« (novele). Preț. 1 cor. 1.50.

M. Sadoveanu. »Dacii în război« editia II Preț. 1 cor. 2.—.

M. Eminescu: »Poezii postume«, editie nouă. Cor. 1.50.

Se pot procura și prin librăria »Gazetei Transilvaniei« în Brașov și a se alege la fie care poro 10 bani.

Cărți nouă sosite la »Librăria Gazetei«. Din colecțiunea C. Sfelea au sosit 4 numeri.

No. 1 Alexandru »Despot-Vodă« 1 cor 10 poro.

No. 2 Mihail Eminescu »Proza« 1 cor. 10 poro.

No. 3 C. Negruzzi »Poezii și Teatru« 1 cor. 10 poro.

No. 4 Ioan Saulescu »Poezia lirică« 2 cor. 10 poro.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 25 Ianuarie. — Ziarul »Daily Telegraph« află din Petersburg, că în urma înțelegerii austro-turce, Anglia, Franța și Rusia și-au schimbat atitudinea față de chestiunea balcanică. Indată ce acordul va fi definitiv stabilit și Austria va fi comunicat aceasta oficial marilor puteri, guvernele marilor puteri interesate vor redacta noile puncte, cari se vor pune în tratat în locul articolului 25 al tratatului din Berlin și care să apară atât drepturile Europei cât și acelea ale provinciilor ocupate. Data conferinței ne fiind încă hotărâtă, nu se poate ști nici cât timp va dura.

Belgrad, 25 Ianuarie. »Otozbina« află că de câteva zile stă în împrejurimile conacului regal un țigan, care se numește Culain, și susține că e rudenie cu regele Petru. El are documente pentru susținerea rudeniei sale cu actualul tron al Serbiei.

Belgrad, 25 Ianuarie. Ofițerii vrăjmași conspiratorilor militari afirmă, că regele Petru a dat garanții Austro-Ungariei, că nu va întreprinde nimic contra anexării Bosniei și Herțegovinei dacă baronul Aehrenthal îi va susține tronul și va convinge pe Anglia să nu mai repudieze pe ofițerii regicizi.

Belgrad, 25 Ianuarie. Memoriul guvernului sârb cu privire la Bosnia și Herțegovina, care se va trimite cabinetelor europene, nu conține momente noi. Serbia nu cere decât cedarea de teritoriu și învoirea de a construi o cale ferată, care să lege Serbia cu marea Adriatică.

Sofia, 25 Ian. Ca urmare a svonului că Turcia va pretinde dela Bulgaria compensațiuni teritoriale sub forma unei rectificări a graniței în tînutul Bebičev, ministerul bulgar va lua măsuri militare.

Petersburg, 25 Ian. Se anunță că regele Bulgariei are intențiunea să se încoroneze la vară după ce mai întâi va fi trecut la ortodoxism.

Messina, 25 Ian. Eri noapte s'au simțit mai multe cutremure de pământ dintre cari două foarte sensibile. Timpul e splendid acuma.

Londra 25 Ianuarie. »Times« află din Constantinopol că în urma reclamațiunilor formulate de însărcinatul de afaceri muntenean, marele vizir s'a dus la ambasada austriacă și a rugat pe contele Pallavicini să acorde oarecare concesioni teritoriale Serbiei și Muntenegrului.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor responsabil: Victor Branice

Tusea măgărească

dispare curând după folosirea Emulsiunii Scott. Medici, moașe, precum și părinți a confirmat aceasta în mii de scrisori. Re ultatul ce-l obține

Emulsiunea Scott

în privința însănoșerii, este a se mulțumi preparării originale Scott,

din cele mai bune substanțe. Înăsnoșarea se ameliorează remarcabil deja după luarea celei dintâii dose din Emulsiunea Scott. (11)

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.
Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani.
Se capătă în toate farmaciile.

„Călinarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călinarul Plugarului“ pe 1909.

Cu aparițiunea lui pe 1909 „Călinarul Plugarului“ intră în al 17-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călindar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, invităm pe toți dela tărani până la frunții dela oraș, cu frățoasă dragoste să l cumpere, să l cetească și să l răspândească, ca pe un călindar de care nimanuia până acuma încă nu i a părut rău că a dat pentru el puținii bani ce costă.

În partea întâia a „Călinarului Plugarului“, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la poștă, telegraf, la taxele pentru timbre, competiție etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele: Așternutul vitelor. Ingrășatul vitelor. (I. Georgescu). Să ținem o rânduială acumită la nutrirea vitelor. (A. Nistor). O prelegere populară despre alegerea și pregătirea semintei, de A. Boldor. Animale foloșitoare și stricătoare plugăritului și grădinarului, (I. Georgescu). Economia și seceta, (I. Georgescu). Povești.

Partea literară are următoarele articole: Baroanul lui Toma Vulture. (de I. Rodina). Florile dalbe, (colintă, de V. Alexandri). Sărbători vesela, (de Th. Popovici-Grivița). Jubileul „Gazetei Transilvaniei“. Poesii populare. (Constantin Manu, învăț.). Anecdote și glume: Pân' mi-a esit părul prin căciula... Dada toși a murit... De-ahala... Luați-l dacă-i al vostru... Ce a mis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful cel mare și răzbunarea femeii. Mătusa dela stână. Multe și de toate. Sfaturi de ale bucătăriei pentru femeile econoame.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrațiuni reprezentând pe neuitații Metropoliți Iosif Sterca Șulutiu și Andreiu br. de Șaguna, pe Simeon Bărnăușiu și Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania“ (apărută în anul 1838) și pe directorii ei dela înființarea ei până în ziua de azi etc.

Călinarul Plugarului costă 40 bani (fleri) exemplarul plus porto postal de 10 bani.

Pilule purgative zaharisite ale lui

Philipp Neustein.

(Pilule Elisabeth a lui Neustein.)

Sunt a se prefăra preparat lor similar în toată pr. v. Aceste pilule nu conțin substanțe stricăcioase. Se folosesc cu cel mai mare efect la boala de pân-teos sunt ușor purgative, curată sângele. Euarie foloșitoare și nevătămatoare la

Constipații,

care este cauza multor boale. Zaharisite le ia bucuros și copii.

0 cutie cu 15 Pilule costă numai 30 b. 1 Sul cu 5 cutii care conțin 120 Pilule costă numai 2 cor. La trimiterea prețului de 2 cor. 45 bani se expediază 1 Sul franco.

Atențiune! A se feri de imitații. Să se ceară Pilule purgative ale lui Philipp Neustein Veritabile numai când cutia este provăzută cu instrucțiune și cu marca protocolată de sent. cu tipar roșu și negru Sf Leopold și subscrisie-rea „Philipp Neustein farmacie“ Invalitoarele scutite de tribunalul comercial sunt subsemnat- cu firma noastră

Farmacia Philipp Neustein la „Sf. Leopold“, WIEN I Plankengasse 6. Se capătă în toate farmaciile.

Dacă tușiți,

Sunteți răgușiți, respirați greu, asudați noaptea, aveți flegmă, catar, dureri la

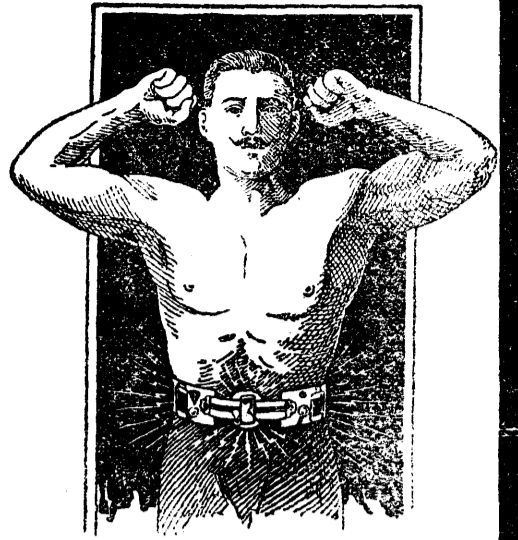
pept, este dovadă că vați răcit, sau aveți influență. Simptomela a estea pot avea și urmări rele. E te de recomandat a împede a estinderea. Spre scopul acesta mai mulți medici recomandă un mijloc de casă Örkény miere de toi (Synup).

Multe scrisori de recunoștință adăveresc efectul binefacător. O sticlă de oustră Örkény miere de toi (Synup) costă 3 cor., 1 sticlă mare 5 cor., 8 sticle se capătă cu 15 cor. trimise franco. cu rambersă, sau dacă se trimite înainte prețal

Singurul deposit pentru Austro-Ungaria: „Apostel Apotheke“ Budapest, Josefiring 42.5 10. 64. Depot 88.

VICTORIA ȘTIINȚEI.

E cu un picior în mormânt omul care fiind bo nav nu-și găsește leacul. Omul modern are morburii complicate, ascunse, ee provin din neregularitățile sistemului nervos nepătruns. Pentru aceste boale știința modernă med cală știe leac nou, sigur, — puterea electrică, care introdusă în sistemul bolnavilor, face minuni! Dar tot cu asa succes să folosește electricitatea contra reumei, neurasteniei, nesomnului, lipsei de apetit, slăbirii etc. Cels-ce are, dară, ori-ce fel de morb de nervi, sau din boalele amir-tite pe care-va, după cetirea acestui a-luț să gârbesească a-și procura cartea „INSTRUCȚIUNE DESPRE VINDECAREA ELECTRICĂ“, — care ce se află deosebita pentru bărbați și deosebită pentru f-meii, și se trimite în cuvertă închisă ori-cui, de cătră:

Institutul de ordin. medical „ELECTRO-VITALIZER“, Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52.

Scrisoare de recunoștință.

Francise Juhász, Dunaharaszti-Alag, Nádormajor.

Cu bucurie își fac cunoscut, că din 3 Maru femeia mea folosește după instrucțiune instrumental „Electro-Vitalizer“, care funcționează admirabil. Femeia nu mai simte dureri nu mare simțul spaimii, cum avea înainte de a-ee. Mulțumită lui Dumnezeu, că mi-a dat gândul să cumpăr acest instrument, că de atunci poate și eu muriam, n'aș mai fi putut vedea suferința ce o chinua pe femeia mea. Acum a trecut peste tot răul și cu bucurie spune celor ce o întreabă, că „Electro Vitalizer“-ul a vindecat-o. Primește Domnule Doctor mulțumita mea recunoșcătoare.

Compon pentru o carte de cinstire:

Institutului de ord. med. „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52. Rog mi trimite gratis și franco, în cuvertă închisă op l: „SISTEMUL de VINDECARE ELECTRIC MODERN“

pentru bărbați și femei

Numele:

Comuna și poșta ultimă

Tae și lipește pe o corespondență.

Casa din Strada Catiniei Nr 14 cu grădina, cu fața cătră soare este de vânzare din mână liberă. Informații se dau tot acolo. (482-8).

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITA

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ BORNITA ȘI UN COLORI

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Cuverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE de HOTELURI și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fleri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tatungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1908 și până în 1 Maiu st. n. 1909.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-46 min. dimîn.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7-30 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.
- V. Tr. accel. p. Arad la órele 6-05 min. dim.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persóne la óra 3-20 m. dim
- II. Trenul mixt la órele 12-00 m. p. m.
- III. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tren mixt la órele 7-47 séra.* (* care circula numai la Predeal).
- V. Tren accel. la órele 4-59 min. dimîn.* (* până la 15 Noemvrie)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5-15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la óra 8-41 min. a. m.*
- III. Trenul de per. la óra 3-05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7-00 m. séra.* (* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zărnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 8-40 min a. m.
- II. Trenul mixt la óra 4-16 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 9-46 séra.

Dela gara Bartolomeiu la Făgăraș:

- I. Tren de pers. la óra 4-37 min. dimîn.
- II. Tren la óra 7-57 minute d min-ata.*
- III. Tren la óra 1-09 minute p. m. (are legătură până la Nagyszében sos. 8-59 seara).
- IV. Tren la óra 3-27 minute p. m.*
- V. Tren la óra 5-17 minute p. m. (* până la Feketehalom.)

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p Arad la órele 4-52 m. dim.
- II. Trenul de persóne la óra 7-12 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-09 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la óra 8-50 min. séra.
- V. Trenul accel. la óra 10-00 seara.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Tren. de pers. la óra 7-28 min. dimîn. (numai dela Predeal).
- II. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluș).
- III. Trenul pers., la óra 4-55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt. la óra 9-18 min. séra.
- V. Trenul a cel. la óra 10-14 m n. seara.* (* până la 15 Noemvrie).

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persóne la óra 8-16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Szereda)
- II. Trenul de pers. la óra 1-59 m. p. m.*
- III. Trenul mixt, la óra 6-33 m. séra.*
- IV. Tren mixt, la órele 10-08 m. séra. (* au legătură cu Ciuc-Ghimes).

Dela Zărnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 7-12 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-39 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 7-07 séra.

Dela Făgăraș la gara Bartolomeiu:

- I. Tren la óra 6-41 min. dimîn-ata.
- II. Tren la óra 9-38 min. a. m.*
- III. Tren la óra 11-53 min. a. m.
- IV. Tren la óra 6-28 minute p. m.*
- V. Tren la óra 9-41 minute seara. (* dela Feketehalom.)